

Het paleis- en tempelcomplex van Salomo

1 Koningen 7 en 8

De bouw van het paleis van Salomo

In 1 Koningen 7 lezen wij eerst de beschrijving van het paleisterrein van koning Salomo, waar hij verschillende bouwwerken liet maken. Het terrein was een afzonderlijk te verdedigen vestingwerk, te vergelijken met een citadel. Na de beschrijving van de verschillende bouwwerken wordt er uitgebreid aandacht gegeven aan de inventaris van de tempel. In twaalf verzen wordt verteld over de gebouwen in de citadel, daarna volgen 39 verzen over het materieel in en bij de tempel. Dit laat zien dat de tempel van Salomo veel meer aandacht krijgt dan zijn andere bouwwerken, hoewel de bouw van Salomo's paleiscomplex aanzienlijk meer tijd kostte dan de tempel. De tempel van Salomo werd in 6,5 jaar gebouwd, de overige werken in het complex namen 13 jaar in beslag.

Vers 1 moeten we waarschijnlijk lezen als een inleiding op de gebouwen die in dit hoofdstuk worden genoemd (1 Kon. 7). Deze gebouwen waren: (1) het paleis dat 'Woud van de Libanon' werd genoemd, (2) de zuilenhal, (3) de troonzaal of rechtszaal, (4) het woonhuis van Salomo, en (5) het huis voor de Egyptische prinses. Samen vormden deze gebouwen het paleiscomplex, de citadel op de noordwestelijke Ofelheuvel. Hoe deze gebouwen precies hebben gelegen, is onzeker. Op de Ofelheuvel was oorspronkelijk de oude burcht van de Jebusieten gebouwd, die later de berg Sion werd. De restanten van de burcht zijn de bouwresten van het oudste gedeelte van Jeruzalem, dat door koning David werd veroverd op de Jebusieten (2 Sam. 5). Het is merkwaardig dat de plaats van deze burcht buiten de zuidelijke muren van het huidige Jeruzalem ligt. Het was immers de stad van David, die ook wel Sion wordt genoemd. Het behoorde tot het Jeruzalem van het Oude en Nieuwe Testament.

1 Koningen 7 begint met de vermelding dat Salomo 13 jaar deed over de bouw van zijn eigen paleis. Het paleis kreeg de naam 'Woud van Libanon'. Het was 45 meter lang, 22,5 meter breed en 13,5 meter hoog. De grote cederhouten dakbalken rustten op vier rijen van cederhouten pilaren. Salomo's paleis zal een centrum zijn geweest voor landsbestuur, rechtspraak en militaire aangelegenheden, zoals paleizen in andere hoofdsteden

dat ook waren (Mari, Nineve, Babylon en Susan). Het meest waarschijnlijk is dat Chiram van Tyrus de aannemer was. Het is moeilijk om vanuit de Hebreeuwse grondtekst vat te krijgen op de beschrijving van het gebouw in de verzen 2 t/m 5. In de weergave van diverse Nederlandse vertalingen moesten keuzes worden gemaakt, omdat er veel onduidelikheden in de tekst zijn. De volgende reconstructie is mogelijk: er waren vier parallelle rijen cederhouten pilaren, daarop rustten de grote cederhouten dakbalken. De buitenste rijen vormden de basis voor de buitenmuren, zodat er binnen drie gangen waren van ongeveer 7,5 meter tussen elke rij pilaren. Eén rij bestond uit 15 pilaren, dus om de 3,5 meter stond er een pilaar. Er stonden zoveel cederhouten pilaren, dat de naam 'Woud van de Libanon' niet verwonderlijk was. Voor de verlichting waren in de buitenste betimmering om de twee à drie meter aan weerszijden ramen gemaakt. De raamopeningen aan weerszijden waren vlak tegenover elkaar aangebracht, wat een samenspel van lichtstralen tussen de cederhouten pilaren gaf.

Na de beschrijving van het paleis 'Woud van de Libanon' wordt de rest van de citadel beschreven. Salomo liet ook een hal met pilaren bouwen, die even lang was als de breedte van zijn paleis. Deze zuilenhal had zelf ook een voorkant met zuilen, waarop een balkon rustte. Een ander bouwwerk was de troonzaal, waar de koning recht sprak. Deze rechtszaal was van de vloer tot het plafond toe betimmerd met cederhout. Meer achter in de hof, voorbij de troonzaal en gebouwd in dezelfde stijl, lag Salomo's eigen woonhuis. Er zijn geen details bekend over Salomo's eigen huis. Ten slotte wordt vermeld dat Salomo een huis liet bouwen voor zijn Egyptische vrouw.

Volgens 1 Koningen 7:8 waren de persoonlijke vertrekken van Salomo verbonden met de rechtszaal en waren ze ook vergelijkbaar in bouw. Hij ontwierp soortgelijke verblijven van dezelfde afmetingen in het paleiscomplex voor de dochter van de farao, met wie hij getrouwd was. De bouwstijl van Salomo's citadel, met een rechtszaal voorzien van een zuilengalerij die toegang gaf tot de koninklijke residentie, is ook gevonden in de citadel Chatussas in Turkije, en in

Hamat in Syrië. De architectuur van de citadel past dan ook goed in de context van de tijd van Salomo.

In 1 Koningen 7:9-12 lezen wij over de grote en kostbare stenen die bij de bouw werden gebruikt. Dit is een beeld van de levende stenen waarmee God nu Zijn huis bouwt, de Gemeente van de levende God (1 Petr. 2:5). De stenen waren zorgvuldig op maat afgewerkt. De stenen werden overal gebruikt, zowel binnen als buiten, in het fundament en in de muren van alle gebouwen van de citadel. Het gaat om grote bouwstenen van wel 3 tot 4 meter lang. Met deze stenen werden muren opgetrokken met cederhouten balken erbovenop. De buitenmuren van de citadel werden op dezelfde manier gebouwd als de muur van de binnenhof van de tempel en het toegangsportaal van het paleis.

Het interieur van de tempel

Koning Salomo liet daarna een zekere Chiram uit Tyrus komen (1 Kon. 7:13-14). Deze had een Joodse moeder uit de stam Naftali, en hij was de zoon van een voorname koperslager uit Tyrus. Zo kwam hij voor koning Salomo werken. Omdat hij uit een familie van koperbewerkers stamde, was hij een vakman en kunstenaar van de eerste orde. Hij wordt net zo beschreven als Besaleël, die voor de tabernakel werkte (Ex. 31 en 35). Hij kreeg van Salomo de opdracht het benodigde koperwerk te maken, en hij was dus degene die al de prachtige voorwerpen voor de tempel vervaardigde.

In de verzen 15 t/m 22 lezen wij dat als eerste werk van Chiram twee zuilen werden vervaardigd van ruim 8 meter hoog, met een omtrek van 5,4 meter. Bovenop elke zuil kwam een van koper gegoten kapiteel van 2,25 meter te staan. De kapitelen op beide zuilen werden versierd met zeven koperen netten of gevlochten koperen slingers. Een verdere versiering op beide kapitelen bestond uit twee rijen koperen granaatappels en twee meter lange afbeeldingen van lelies. De zuilen stonden opgesteld voor de voorhal van het heiligdom en hadden ook namen. De rechterzuil heette Jachin (dat betekent: 'Hij zal grondvesten'), en de linker heette Boaz (dat betekent: 'in Hem is kracht'). De zuilen verwijzen door de naamgeving naar Gods bevestiging van Davids dynastie. Boaz was Davids grootvader, en door zijn optreden in de geschiedenis van Ruth werd David indertijd geboren (Ruth 4). Zo spreken de zuilen over de kracht en de stabiliteit van het koninkrijk van David en Salomo, maar tevens over de afhankelijkheid van de Here. Om de tempel van de Here binnen te gaan, moest men langs deze zuilen. De zuilen waren waarschijnlijk bedoeld als markering van de toegangsweg tot de tempel. Het is goed mogelijk dat de namen in de zuilen gegrift stonden. Een andere uitleg is dat 'Jachin' en 'Boaz' de eerste woorden waren van een langere tekst, een zin of een gebed dat op de zuilen stond.

De zuilen Jachin en Boaz vormden een belangrijke plaats voor de koning. Bij een speciale gebeurtenis ging de koning bij deze zuilen staan (zie 2 Kon. 11 en 23). In psalm 96 zien we de kracht van de Here, die door de beide zuilen wordt gesymboliseerd: Gods grootheid en macht gaan voor Hem uit, en Zijn kracht en eer omringen Hem (Ps. 96:6). Deze woorden tonen de nietigheid van de mens tegenover de Here. Hij is geheel anders, en niet te vergelijken met een mens. Maar wij mensen mogen Hem aanbidden. Gereinigd en geheiligd door het offer van Christus mogen wij nu met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade. Een mens mag bidden tot de Here – wat een voorrecht! Maar een zondig mens kan niet verontreinigd door de zonde voor God verschijnen of met Hem spreken. De Here Jezus leerde Zijn leerlingen bidden: *'Onze Vader die in de hemelen bent, moge Uw naam worden geheiligd, Uw koninkrijk komen, Uw wil gebeuren, zoals in de hemel, zo ook op aarde. Geef ons vandaag ons toereikend brood. En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaars hebben vergeven. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Amen'* (Matt. 6:9-13).

Als een mens zichzelf ziet in het licht van de grootheid en de heiligheid van God, dan wordt hij klein en roept hij met Jesaja uit: *'Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen – en mijn ogen hebben de Koning, de Here der heerscharen, gezien'* (Jes. 6:5). Voor Jesaja is het niet bij deze uitroep gebleven. Een hemelse boodschapper mocht hem Gods genade en ontferming verkondigen en zeggen: *'Nu is uw ongerechtigheid geweken en uw zonde verzoend'* (vs. 7). Lezer, die mogelijkheid is er ook voor u! Een vertwijfelde cipier vroeg in Handelingen 16 aan de boodschappers van het evangelie: *'Heren, wat moet ik doen om behouden te worden?'* En het antwoord was en is vandaag nog steeds: *'Geloof in de Heer Jezus en u zult behouden worden, u en uw huis'*. De predikers verkondigden hem en zijn huisgenoten de blijde boodschap van het heil in Christus.

In 1 Koningen 7:23-26 vinden wij vervolgens de beschrijving van de koperen zee. Chiram maakte een groot koperen bassin van 2,25 meter hoog en 4,5 meter doorsnede van rand tot rand, met een totale omtrek van 13,5 meter. Het was dus een reusachtig koperen waterbassin van ruim 2 meter hoogte en een omtrek van meer dan 13 meter; het stond bekend als 'het koperen wasvat' of 'de koperen zee'. Het water diende voor de reiniging van de priesters met het oog op de tempeldienst (vgl. 2 Kron. 4:6 en Ex. 30:17-21). Het bassin rustte op twaalf afbeeldingen van stieren, die per drie stuks naar de vier windrichtingen waren gericht. Het waterbekken was een handbreedte dik en had een bekervormige rand. De inhoud was ongeveer 44.000 liter. In de tabernakel was er slechts één koperen wasvat.

Daarna volgt de beschrijving van de tien onderstellen van koper met wielen, die dienden als waterwagens voor de tien koperen wasvaten die erop werden

geplaatst (1 Kon. 7:27-39). De waterwagens hadden dezelfde vorm en maten. Op elke waterwagen stond een waterbekken met een doorsnede van 1,8 meter; er kon 880 liter water in. Vijf van de wagens bevonden zich aan de linkerkant van de tempel en vijf aan de rechterkant, terwijl het grote waterbassin meer vooraan stond. Het water was voor uiterlijk gebruik, namelijk om de benodigdheden voor het brandoffer af te spoelen. Maar het staat ook symbool voor innerlijke reiniging en verfrissing. Het Woord van God is levend water voor een mens, en nodig om het hart te reinigen. Er zijn veel kerken die mooie diensten hebben, maar toch reinigen ze de gemeente niet en brengen ze de toehoorders niet in de nabijheid van God. Ze verfrissen de zielen niet en brengen geen vreugde in de harten. Het was het water in de wasvaten dat ceremoniële reinheid teweeg bracht, maar voor ons als christenen is er innerlijke reiniging en heiliging door het levende water van Woord en Geest (vgl. Ef. 5:26).

In 1 Koningen 7:40-41 lezen wij ten slotte dat Chiram de potten, scheppen en sprengbekkens maakte en zo het werk in de tempel voltooide, dat koning Salomo hem had opgedragen. Chiram maakte dus ook het gereedschap voor de offerdienst. In de verzen 41 t/m 46 wordt het koperwerk voor de tempel nog eens opgesomd. Het meeste offergereedschap was afkomstig uit de tijd van de tabernakel, maar werd opnieuw gemaakt voor de tempel. Alles was van gepolijst koper. Het werd gegoten op de vlakte bij de Jordaan tussen Sukkot en Saretan. Het behoeft geen uitleg dat er een enorme hoeveelheid koper is gebruikt voor alles wat Chiram heeft gemaakt; daarom lezen we in vers 47 dat het totale gewicht van de koperen voorwerpen niet bekend was. Het was eenvoudig teveel om te wegen. Niet alles zal te zwaar zijn geweest om te wegen, maar het aantal voorwerpen was eenvoudig teveel om ze allemaal te kunnen wegen.

In 1 Koningen 7:48-49 gaat het vervolgens om de gebruiksvoorwerpen voor de tempel, die van louter goud waren gemaakt. Dat gold voor het reukofferaltaar, de tafels waarop de toonbroden lagen, de kandelaars waarvan er vijf links en vijf rechts vóór de achterzaal stonden, de bloemen, lampensnuiters, koppen, offerschalen, lepels, vuurpannen, wierookvaten, de scharnieren van de toegangsdeuren van het heilige der heiligen en de deuren van de hoofdingang van de tempel. Al deze voorwerpen waren gemaakt van puur goud. Vier gouden voorwerpen worden apart genoemd. Ten eerste het reukofferaltaar (vgl. Ex. 30). Het was al ter sprake gekomen in 1 Koningen 6:22, en was bestemd voor het reukwerk. Ten tweede de tafels voor de toonbroden (2 Kron. 4:8). Het toonbrood was een offer aan de God van Israël, die steeds weer zorgde voor voedsel. Wekelijks werden twaalf broden op deze tafel gelegd in de tabernakel (Lev. 24). In oude oosterse culturen bestond de gedachte dat men de godheid moest voeden door hem brood aan te bieden, maar de God van Israël heeft geen behoefte daaraan (Ps. 50:13). Het is omgekeerd, het brood werd door de priesters gegeten (1 Sam. 21). Priesters eten letterlijk

van Gods tafel, en zijn Hem daarvoor dank verschuldigd. Ten derde waren er tien kandelaars, die vóór de achterzaal stonden. Deze waren versierd met bloemen. Bij de kandelaars of lampenstandaards hoorden ook de ontsteeklampen en de tangen. Al deze voorwerpen waren van zuiver goud. Verder liet Salomo schalen, messen, sprengbekkens, schotels en vuurpannen van zuiver goud maken, evenals de scharnieren van de binnendeuren in de tempel.

Behalve deze voorwerpen voegde Salomo aan de tempelschat dingen toe die zijn vader David op de vijanden van Israël had buitgemaakt en had gewijd aan Jahweh (2 Sam. 8 en 1 Kon. 14 en 15). In 1 Koningen 7:51 staat: *'Toen de tempel ten slotte klaar was, vulde Salomo de schatkamer van de tempel met zilver, goud en alle andere voorwerpen die zijn vader David daarvoor had bestemd'*. Met al deze voorwerpen was de tempel onlosmakelijk verbonden met de tabernakel in het boek Exodus. De uittocht uit Egypte en de bouw van de tempel worden in deze hoofdstukken ook chronologisch met elkaar verbonden (1 Kon. 6:1). De verlossing uit het diensthuis leidt tot het wonen van God bij Zijn volk.

De inwijding van de tempel

Ook bij de inwijding van de tempel spreekt Salomo over de verlossing uit Egypte (1 Kon. 8). In 1 Koningen 8:1 staat dat Salomo al de leiders van Israël, de stamhoofden en familiehoofden naar Jeruzalem riep om getuige ervan te zijn hoe de ark van het verbond vanuit het heiligdom in Sion, de stad van David, naar de tempel werd overgebracht. 1 Koningen 8 is het langste hoofdstuk uit het boek 1 Koningen; het beschrijft de inwijding van de tempel. Het is het hoogtepunt waar naartoe is gewerkt in de drie hoofdstukken over de bouw van de tempel. 1 Koningen 8 is opgebouwd uit zeven delen en heeft zelf een spiegelende structuur, met een zevenvoudig gebed in het midden. Het volk verzamelde zich (vs. 1-2). In de verzen 3 t/m 13 volgen de offers en die komen weer terug in de verzen 62 t/m 64. In de verzen 14 t/m 21 zegent Salomo het volk, en dat doet hij ook in de verzen 54 t/m 61. In de verzen 22 t/m 53 vinden we Salomo's gebed, met zeven bijzondere situaties. Aan het eind van het hoofdstuk viert het volk feest en stuurt Salomo de mensen terug naar huis.

Alle geledingen van het volk Israël waren vertegenwoordigd om de tempel in te wijden. Het begon met het overbrengen van de ark uit de tent waar David hem had neergezet (2 Sam. 6), en van de tabernakel uit Gibeon naar de tempel. Deze grootse gebeurtenis vond vermoedelijk plaats in het twaalfde regeringsjaar van Salomo, in de zevende maand, de maand van het Loofhuttenfeest. In aanwezigheid van alle leiders droegen de priesters en Levieten de ark met de tabernakel en de bijhorende voorwerpen. De optocht naar de tempel ging gepaard met talloze offermomenten, waarna de ark uiteindelijk in het

allerheiligste werd geplaatst. De plaatsing van de ark in het heiligdom is het laatste wat we over dit heilige voorwerp vernemen in de geschiedenis van Israël, tot de plundering door de Babyloniërs (2 Kon. 25).

Terwijl de priesters terugkeerden uit het binnenste heiligdom, vulde een heldere wolk de tempel en konden de priesters niet meer de tempel betreden om daar dienst te doen (1 Kon. 8:10-11). De Here daalde neer in een wolk en de heerlijkheid van de Here vulde het hele gebouw. Deze ervaring was zo krachtig, dat de priesters hun taak niet meer konden verrichten. De aanwezigheid van de Here was verborgen in een dikke wolk, zoals bij de Sinai (Ex. 24). Salomo herinnerde eraan dat Jahweh eerder verkoos te verschijnen in een wolk.

Nu de tempel voltooid was en de ark van het verbond erin stond, kon Salomo Hem een koninklijk huis aanbieden. David had al de wens gehad een tempel te bouwen voor de God van Israël (1 Kon. 8:17-20). Maar de Here sprak tot David: *'U hebt er goed aan gedaan dat u van plan was een tempel te bouwen voor Mijn naam. Toch mag u die tempel niet bouwen, maar uw zoon zal dat doen'*. Nu is de Here Zijn belofte nagekomen, zegt Salomo. Ik ben mijn vader opgevolgd als koning van Israël en ik heb dit huis gebouwd voor de God van Israël. Daarna volgt het gebed van Salomo, waarin hij de tempel opdraagt aan God. Het is geen heidense tempel waar een afgod is geplaatst, en het is ook niet de eigenlijke plaats waar de Here woont.

Salomo heeft begrepen dat het huis dat hij heeft laten bouwen de Here niet kan bevatten. In vers 27 zegt hij: *'Is het wel mogelijk dat U op aarde wilt wonen? Zelfs de hoogste hemelen kunnen U niet bevatten, laat staan deze tempel die ik heb gebouwd'*. De bouw van een huis voor de Here, waar Hij Zijn naam wilde doen wonen (vs. 29), herinnert aan het boek Deuteronomium. De naam vertegenwoordigt de naamdrager en Zijn gezagsorde.

De tempel met de ark van het verbond was het centrum van Gods bezit en gezag, en daarom ook het oriëntatiepunt van gebed, niet alleen in Jeruzalem, maar in heel Israël en overal ter wereld. Daniël bad in Daniël 6 in de richting van Jeruzalem, immers daar had de Here verkozen Zijn naam te doen wonen. Geen menselijk handelen had de Here bewogen tot de keuze om met Israël een verbond te sluiten en Zijn naam te midden van hen te doen wonen, het was uitsluitend Zijn verkiezende liefde. Zijn beloften zijn betrouwbaar. Wat de Here aan David had beloofd, werd in 1 Koningen 8 vervuld toen de tempel was voltooid door Davids zoon. *'Luister dan naar hen vanuit de hemel en geef antwoord op hun gebeden. Alle volken van de aarde zullen Uw naam kennen en ontzag voor U hebben, net als Uw volk Israël, en de hele wereld zal weten dat U in deze tempel in ons midden bent'* (1 Kon. 8:43).

Bron: Thru The Bible/Trans World Radio.

Oude Sporen 2013

